

REZOLIUCIJA

DĖL STRATEGINIO KURORTINIO SVEIKATINIMO
SEKTORIAUS STIPRINIMO IR PLĖTROS

RESOLUTION

ON THE STRATEGIC HEALTH RESORT SERVICES
SECTOR STRENGTHENING AND DEVELOPMENT

2026 m. birželio 13 d.
13th June 2026

BIRŠTONAS

MiC
Lietuvos minimaliai invazinės chirurgijos draugija

LFMR GD
Lietuvos fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojų draugija

CANLI SISTEMUBRIN
TODIGI INSTITUTU

.L.A.G.D.

Vilnius University

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

LITHUANIAN
RESORTS ASSOCIATION

Longevity
Alliance
Baltic

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Klaipėda
University

Nacionalinė sanatorių,
ir reabilitacijos įstaigų
asociacija

INTERNATIONAL
LONGEVITY
ALLIANCE

FRAME
RUNNING LT

DIABETO

POLA
Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija

VĖŽIO ARTŪJŲ
ASOCIACIJA

Santrauka

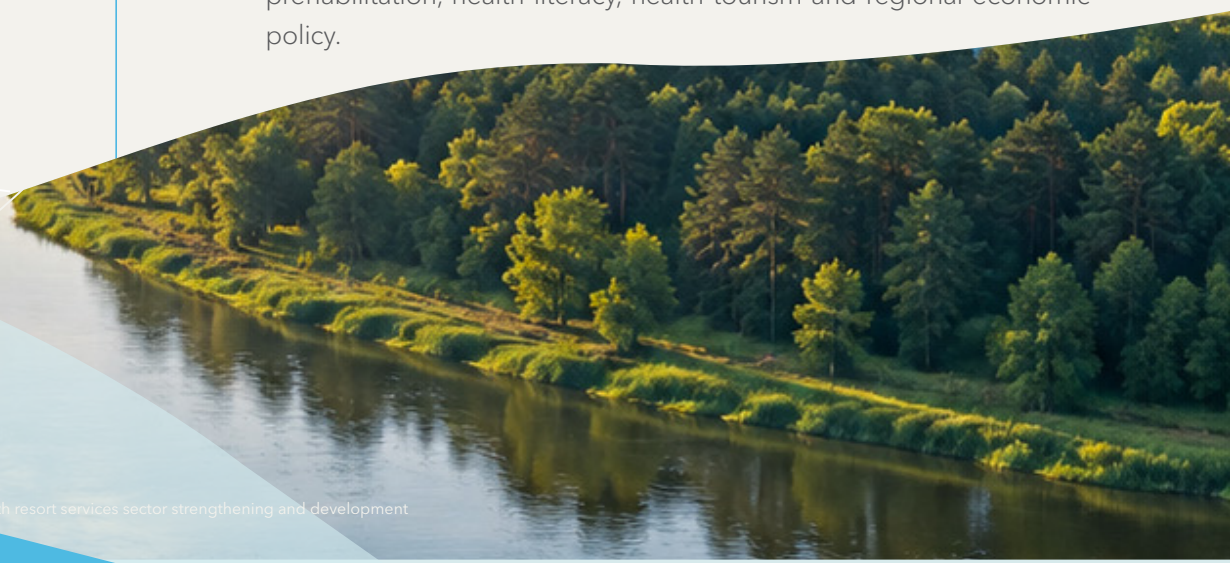
Šia rezoliucija siekiama atkreipti kompetentingų valstybės institucijų dėmesį į strateginę kurortinio sveikatinimo sektoriaus reikšmę Lietuvos sveikatos politikai, ligų prevencijai, medicininei reabilitacijai, sveiko gyvenimo metų ilginimui ir regioninei plėtrai. Rezoliucijoje pabrėžiama, kad galiojant teisės reguliavimas aiškiai apima medicininę reabilitaciją ir sanatorinį antirecidivinį gydymą, tačiau platesnė prevencinio ir sveikatos stiprinimo pobūdžio sanatorinių bei kurortinio sveikatinimo paslaugų grandis tebėra nepakankamai sistemiškai apibrėžta.

Rezoliucijoje siūloma teisės aktuose aiškiai įtvirtinti dvi papildomas kurortinio sveikatinimo paslaugų rūšis – sanatorinį sveikatinimą ir prevencinį sanatorinį gydymą; stiprinti šios srities mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, kokybės atpažinimo, finansavimo, specialistų rengimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo pagrindus; taip pat sistemiškai integruoti kurortinį sveikatinimą į visuomenės sveikatos stiprinimo, sveiko senėjimo, preabilitacijos, sveikatos raštingumo, sveikatinimo turizmo ir regioninės ekonomikos politiką.

Executive Summary

This Resolution seeks to draw the attention of the competent State institutions to the strategic importance of the health resort services sector for Lithuania's health policy, disease prevention, medical rehabilitation, the extension of healthy life years and regional development. The Resolution emphasises that the current legal framework clearly covers medical rehabilitation and anti-relapse sanatorium treatment, while the broader chain of preventive and health-strengthening sanatorium and health resort services remains insufficiently systemically defined.

The Resolution proposes to clearly establish two additional types of health resort services in legal acts: sanatorium health improvement services and preventive sanatorium treatment. It also calls for strengthening the research and experimental development, quality recognition, financing, specialist training and inter-institutional cooperation foundations of this field, and for the systematic integration of health resort services into public health promotion, healthy ageing, prehabilitation, health literacy, health tourism and regional economic policy.

2026 m. birželio 13 d. Birštone vykusio simpoziumo „Kurortinė medicina kaip prevencijos sistema: daugiau sveiko gyvenimo metų“ dalyviai:

atkreipdami dėmesį, kad:

Lietuvos Respublikos kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymas¹ apibrėžia kurortinio sveikatinimo sąvoką kaip holistiniu požiūriu į sveikatą grindžiamą kompleksinę paslaugą žmonių sveikatai, jų fizinei ir psichinei gerovei stiprinti, apimančią medicininės reabilitacijos ir (ar) sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugas, kurioms naudojamas bent vienas iš gamtinių gydymųjų veiksnių, taip atspindint požiūrį, atitinkantį tarptautinėje praktikoje pripažįstamas kurortinės medicinos, balneologijos, fizinės medicinos, reabilitacijos ir prevencinės medicinos kryptis;

įvertindami:

- antirecidyvinio sanatorinio gydymo ir medicininės reabilitacijos, kaip kompleksinių procesų, skirtų asmens biosocialinėms funkcijoms atkurti ir palaikyti, kritinę svarbą;
- kad Lietuvoje prevencinis sanatorinis gydymas yra pagrįstas medicinos mokslo įrodymais, ilgamete klinike praktika bei nusistovėjusiomis tradicijomis, tačiau šiuo metu aiškiai teisiškai apibrėžtos ir reguliuojamos tik medicininės reabilitacijos ir antirecidyvinio sanatorinio gydymo paslaugos², o platesnė prevencinio, sveikatą palaikančio sanatorinio sveikatinimo ir prevencinio sanatorinio gydymo sritis vis dar lieka nepakankamai sistemiškai apibrėžta;

The participants of the symposium “Resort Medicine as a Prevention System: More Years of Healthy Life”, held in Birštonas on 13 June 2026:

noting that:

the Law of the Republic of Lithuania on the Sustainable Development of Resorts and Resort Areas¹ defines the concept of health resort services as a comprehensive service, based on a holistic approach to health, aimed at strengthening individual's health and their physical and mental well-being, including medical rehabilitation and/or sanatorium (anti-relapse) treatment services, for which at least one natural therapeutic factor is used, thereby reflecting an approach aligned with the internationally recognized fields of resort medicine, balneology, physical medicine, rehabilitation and preventive medicine;

having assessed:

- the critical importance of anti-relapse sanatorium treatment and medical rehabilitation as comprehensive processes intended to restore and maintain a person's biosocial functions;
- that preventive sanatorium treatment in Lithuania is based on evidence from medical science, long-standing clinical practice and established traditions; however, at present only medical rehabilitation and anti-relapse sanatorium treatment services are clearly legally defined and regulated², while the broader field of preventive, health-supporting sanatorium health improvement services and preventive sanatorium treatment remains insufficiently systemically defined;

siekdami aiškiau apibrėžti paciento kelią, paslaugų paskirtį, kokybės ir saugos reikalavimus bei teisinio reguliavimo ribas;

suvokdami būtinumą aiškiai atskirti dar dvi kurortinio sveikatinimo paslaugų rūšis – (a) **sanatorinį sveikatinimą** – kaip nesant medicininės indikacijos teikiamą sveikatos stiprinimo ir geros savijautos palaikymo paslaugą ir (b) **prevencinį sanatorinį gydymą** – kaip į sveikatos rizikų mažinimą, atsparumo stiprinimą, funkcinį rezervų palaikymą ir būsimų sveikatos sutrikimų prevenciją orientuotą paslaugų visumą, teikiamą taikant gamtinius gydomuosius veiksnius ir kitas sveikatinimo priemones (kurortinio sveikatinimo paslaugų struktūra schemiškai pateikiama Rezoliucijos priede Nr. 1);

konstatuodami, kad:

- Lietuvos kurortai (Druskininkai, Birštonas, Neringa, Palanga) ir kurortinės teritorijos (Anykščiai, Trakai, Zarasai ir kt.) yra unikalūs sveikatinimo centrai, jungiantys gamtinius išteklius, medicinos kompetencijas ir inovacijas;
- kurortinio sveikatinimo sektoriaus stiprinimas kuria ne tik sveikatos, bet ir ekonominę, demografinę, socialinę, kultūrinę bei regioninę pridėtinę vertę, didina srautus į kurortinius miestus, stiprina savivaldos vaidmenį vietos vystymesi ir skatina vietos paslaugų, kultūros, paveldo bei turizmo sektorių plėtrą;

seeking to define more clearly the patient's pathway, the purpose of services, quality and safety requirements, and the limits of legal regulation;

recognizing the need to clearly distinguish two further types of health resort services: (a) **sanatorium health improvement services**, as a service for strengthening health and maintaining well-being provided in the absence of a medical indication, and (b) **preventive sanatorium treatment**, as a set of services focused on reducing health risks, strengthening resilience, maintaining functional reserves and preventing future health disorders, provided by applying natural therapeutic factors and other health improvement measures (the structure of health resort services is presented schematically in Annex No. 1 to the Resolution);

having established that:

- Lithuanian health resorts (Druskininkai, Birštonas, Neringa and Palanga) and resort territories (Anykščiai, Trakai, Zarasai, etc.) are unique health improvement centres that combine natural resources, medical competences and innovation;
- strengthening the health resort services sector creates not only health value, but also economic, demographic, social, cultural and regional added value, increases flows to health resort towns, strengthens the role of local self-government in local development, and promotes the development of local services, culture, heritage and tourism sectors;

primindami:

- mokslo duomenimis pagrįstą faktą, jog kokybiška reabilitacija specializuotoje kurortinėje aplinkoje gali reikšmingai pagreitinti paciento grįžimą į namų ir šeimos aplinką, darbo rinką, gali prisidėti prie ilgaamžiškumo, stiprina profesinę ištvermę bei sumažinti finansinę naštą tiek pačiam pacientui, tiek valstybei³;
- kad kurortinis sveikatinimas gali prisidėti ne tik prie fizinių funkcijų atkūrimo, bet ir prie psichoemocinės bei psichosomatinės sveikatos gerinimo, funkcinų rezervų stiprinimo, atsparumo didinimo ir sveikatos rizikų mažinimo;

atsižvelgdami į:

- Europoje ir tarptautinėje klinikinėje praktikoje sparčiai plėtojama preabilitacijos kryptį⁴, pagal kurią kryptingas ir tikslingas fizinis, mitybinis ir psichologinis paciento parengimas prieš planines chirurgines operacijas ar kitas intervencijas gali mažinti komplikacijų riziką, spartinti sveikimą ir gerinti funkcinus rezultatus, ir manydami, kad Lietuva, turinti stiprią sanatorinio gydymo, reabilitacijos ir gamtiniais veiksniais grindžiamų sveikatinimo paslaugų tradiciją, gali tapti viena iš šios srities lyderių regione;
- pažangią Europos patirtį bei sveikatos turizmo strateginius, metodinius ir programinius dokumentus⁵, ypatingą dėmesį skirdami Vokietijos sveikatos turizmo metodikai⁶, kurioje kurortinis gydymas yra neatsiejama tvoros sveikatos apsaugos sistemos dalis, efektyviai mažinanti hospitalizacijų poreikį ir antrines sveikatos priežiūros išlaidas;

recalling:

- the fact, based on scientific data, that high-quality rehabilitation in a specialized resort environment can significantly accelerate a patient's return to the home and family environment and to the labour market, may contribute to longevity, strengthen professional endurance, and reduce the financial burden both on the patient and on the State³;
- that health resort services can contribute not only to the restoration of physical functions, but also to the improvement of psycho-emotional and psychosomatic health, strengthening of functional reserves, increasing resilience, and reducing health risks;

taking into account:

- the rapidly developing field of prehabilitation in Europe and in international clinical practice⁴, according to which targeted and purposeful physical, nutritional and psychological preparation of a patient before planned surgical operations or other interventions may reduce the risk of complications, accelerate recovery and improve functional outcomes; and considering that Lithuania, with its strong tradition of sanatorium treatment, rehabilitation and health improvement services based on natural factors, can become one of the leaders in this field in the region;
- advanced European experience and strategic, methodological and program documents on health tourism⁵, with particular attention to the German health tourism methodology⁶, in which resort treatment is an integral part of a sustainable healthcare system, effectively reducing the need for hospitalization and secondary healthcare costs;

- Europos Parlamento paskelbtą tyrimą, kuriame sveikatos turizmas apibrėžiamas kaip medicinos, wellness ir spa turizmo visuma, o spa turizmą pozicionuoja tarp gydomosios ir prevencinės funkcijos, taip pat pažymi, jog ši sritis gali prisidėti prie turizmo sezoniškumo mažinimo, tvarumo stiprinimo, darbo kokybės gerinimo ir prevencijos priemonėmis mažinamų sveikatos kaštų⁷;
- Valstybinis visuomenės sveikatos stiprinimo fondas yra viena iš valstybės finansinių priemonių, skirtų visuomenės sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo veikloms, prevenciniams projektams, socialinėms informacinėms kampanijoms, moksliniams tyrimams ir kitoms gyventojų sveikatos stiprinimo bei psichologinio atsparumo didinimo priemonėms finansuoti, pažymime būtinybę į šio fondo remiamas kryptis sistemiškai įtraukti prevencinio sanatorinio gydymo, kurortinės medicinos, sveiko senėjimo, psichoemocinio atsparumo, fizinio aktyvumo, sveikatos raštingumo ir sveikatinimo paslaugų kokybės stiprinimo temas;

pritardami Europos kurortų asociacijos (angl. European Spas Association) nuosekliai pabrėžiamai pozicijai, kad Europos sveikatos politika turi remtis prevencija, psichoemocinės sveikatos stiprinimu, sveiku amžėjimu, atsparumo didinimu ir gamtiniais veiksniais grindžiamais sprendimais, o kurortinio sveikatinimo paslaugos turi būti vertinamos kaip svarbi šiuolaikinės sveikatos infrastruktūros dalis⁸;

palaiikdami:

- Lenkijos Respublikos pavyzdį, kur valstybės lygmeniu vertinama kurortinių savivaldybių ir kurortinės apsaugos teritorijų plėtra, nustatomos jų vystymo sąlygos ir teikiamos rekomendacijos bei gairės kurortinio ir sveikatos turizmo stiprinimui⁹;

- a study published by the European Parliament, which defines health tourism as the totality of medical, wellness and spa tourism, positions spa tourism between curative and preventive functions, and also notes that this field may contribute to reducing seasonality in tourism, strengthening sustainability, improving job quality and reducing health costs through preventive measures⁷;
- the State Public Health Promotion Fund is one of the State's financial instruments for financing activities for the preservation and strengthening of public health, preventive projects, social awareness campaigns, scientific research and other measures to strengthen the health and psychological resilience of the population; we note the need to systematically include preventive sanatorium treatment, resort medicine, healthy ageing, psycho-emotional resilience, physical activity, health literacy and the strengthening of the quality of health improvement services among the directions supported by this Fund;

endorsing the position consistently emphasized by the European Spas Association that European health policy must be based on prevention, strengthening psycho-emotional health, healthy ageing, increasing resilience and solutions based on natural factors, and that health resort services must be regarded as an important part of modern health infrastructure⁸;

supporting:

- the example of the Republic of Poland, where the development of resort municipalities and resort protection areas is assessed at State level, their development conditions are established, and recommendations and guidelines are provided for strengthening resort and health tourism⁹;

- Slovėnijos Respublikos pavyzdį, kur valstybės turizmo strategijoje stiprinamas šalies, kaip sveikos ir aktyvios krypties, įvaizdis, o oficialioje kurortų ir sveikatos centrų sistemoje akcentuojamos prevencinės programos, medicininė rehabilitacija, specialistų priežiūra ir gamtiniai gydomieji veiksniai¹⁰;
- Kroatijos Respublikos pavyzdį, kur sveikatos turizmas valstybės lygmeniu plėtojamas kaip viena iš prioritetinių turizmo kryptių, o jo vystymui parengtas atskiras veiksmų planas ir nuosekliai formuojamas sveikatos turizmo projektų portfelis¹¹;
- Vengrijos pavyzdį, kur nacionalinėje turizmo plėtros strategijoje „Turizmus 2.0“ sveikatos turizmas įvardijamas kaip viena iš prioritetinių sričių, turinčių reikšmingą augimo ir konkurencingumo potencialą¹²;
- Turkijos Respublikos pavyzdį, kur sveikatinimo turizmo plėtra yra įtvirtinta valstybinių lygiu kaip strateginė ekonomikos kryptis, generuojanti aukštą pridėtinę vertę¹³ ir skatinanti paslaugų kokybės standartizavimą, skaitmenizavimą, inovacijų ir technologijų diegimą, mokslo bei mokymo institucijų įsitraukimą į klinikinių sprendimų kūrimą, kvalifikuotų darbo vietų kūrimą, regioninę smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrą bei platesnį valstybės tarptautinį konkurencingumą;

vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymu¹⁴, kuriuo siekiama sudaryti sąlygas kurortinio sveikatinimo paslaugų bei medicininės rehabilitacijos ir (ar) sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo paslaugų plėtrai, taip pat užtikrinti racionalų gamtinių gydymųjų veiksmų kaip reikšmingo nacionalinio sveikatos išteklių naudojimą ir išsaugojimą, pabrėžiamo būtinybę nuosekliai

- the example of the Republic of Slovenia, where the national tourism strategy strengthens the image of the country as a healthy and active destination, while the official system of resorts and health centres emphasizes preventive programs, medical rehabilitation, specialist supervision and natural therapeutic factors¹⁰;
- the example of the Republic of Croatia, where health tourism is developed at State level as one of the priority areas of tourism, with a separate action plan prepared for its development and a consistent portfolio of health tourism projects being formed¹¹;
- the example of Hungary, where the national tourism development strategy "Turizmus 2.0" identifies health tourism as one of the priority areas with significant growth and competitiveness potential¹²;
- the example of the Republic of Turkey, where the development of health improvement tourism is established at State level as a strategic economic direction that generates high added value¹³ and promotes standardization of service quality, digitalization, the implementation of innovations and technologies, the involvement of scientific and educational institutions in the development of clinical solutions, the creation of qualified jobs, regional development of small and medium-sized enterprises and broader international competitiveness of the State;

acting in accordance with the Law of the Republic of Lithuania on the Sustainable Development of Resorts and Resort Areas¹⁴, which aims to create conditions for the development of health resort services and medical rehabilitation and/or sanatorium (anti-relapse) treatment services, and to ensure the rational use and preservation of natural therapeutic factors as a significant national health resource, we

stiprinti sanatorinio gydymo teisinį, institucinį ir finansinį pagrindą;

remdami Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje įtvirtintą siekį didinti Lietuvos kurortų ir kurortinių teritorijų vaidmenį teikiant sveikatinimo ir sveikatos priežiūros paslaugas bei vykdant ligų prevenciją, ilginti vidutinę kokybiško ir sveiko gyvenimo trukmę, skatinti sveiką gyvenseną, mitybą ir judėjimą, investuoti į prevencinių, profilaktinių ir reabilitacijos paslaugų prieinamumą, pabrėžiamo, kad kurortinis sveikatinimas ir jo plėtra tiesiogiai atitinka šias valstybės strategines kryptis;

pripažindami būtinybę integruoti kurortinį sveikatinimą į Nacionalinę kultūros darbotvarkę, saugant, puoselėjant ir šiuolaikiškai įveiklinant rekreacinį paveldą;

kviesdami aktyviai prisidėti prie 2021–2030 m. Nacionalinio pažangos plano¹⁵ (toliau - **NPP**) bei Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programos 2022–2030 metams¹⁶ strateginių tikslų įgyvendinimo, pabrėždami, kad:

i) kurortinis sveikatinimas yra svarbi priemonė siekiant panaikinti kritinį atotrūkį nuo ES vidutinio sveiko gyvenimo trukmės (toliau - **VSGT**) vidurkio (Lietuvos moterų VSGT trumpesnė 4,8 m., vyrų – net 7,3 m.). Sistemingas gamtinių veiksnių ir medicininės reabilitacijos taikymas gali prisidėti prie geresnių visuomenės sveikatos ir demografinių rodiklių;

emphasize the need to consistently strengthen the legal, institutional and financial basis of sanatorium treatment;

supporting the objective established in the Program of the Twentieth Government of the Republic of Lithuania to increase the role of Lithuanian resorts and resort areas in providing health improvement and healthcare services and in disease prevention, to extend the average duration of quality and healthy life, to promote healthy lifestyles, nutrition and physical activity, and to invest in the accessibility of preventive, prophylactic and rehabilitation services, we emphasize that health resort services and their development directly correspond to these strategic directions of the State;

recognising the need to integrate health resort services into the National Cultural Agenda by preserving, fostering and bringing recreational heritage into contemporary use;

inviting active contribution to the implementation of the strategic objectives of the 2021–2030 National Progress Plan¹⁵ (hereinafter - the **NPP**) and the 2022–2030 Development Program for the Preservation and Strengthening of Health¹⁶, emphasizing that:

i) health resort services are an important measure for eliminating the critical gap from the EU average for healthy life years (hereinafter - **HLY**) (Lithuanian women's HLY are shorter by 4.8 years and men's by 7.3 years). Systematic application of natural factors and medical rehabilitation may contribute to better public health and demographic indicators;

ii) sektorius tiesiogiai prisideda prie NPP uždavinio – sumažinti prevencijos priemonėmis išvengiamą mirtingumą, ypač širdies ir kraujagyslių ligų grupėje, kur Lietuvos rodikliai vis dar dvigubai viršija ES vidurkį;

iii) perėjimą prie mokslo žiniomis ir inovacijomis grįstos ekonomikos sanatoriniame sektoriuje įgalina aukštos pridėtinės vertės paslaugų eksportas, pritraukiantis užsienio investicijas ir stiprinantis Lietuvos, kaip inovatyvių rehabilitacijos technologijų šalies, vardą;

iv) kurortinis sveikatinimas ne tik gydo, bet ir ugdo paciento sveikatos raštingumą¹⁷ bei įtraukia jį į aktyvų ilgaamžiškumo procesą¹⁸, taip įgyvendinant NPP numatytą pacientų įgalinimo strategiją;

suvokdami, kad:

- šiuo metu kurortinio sveikatinimo sektorius veikia fragmentiškai, neturi vieningos valstybinės palaikymo sistemos, o bendradarbiavimas tarp medicinos, turizmo bei draudimo sektorių yra nepakankamas;
- aiškesnis kurortinio sveikatinimo paslaugų apibrėžimas ir reglamentavimas yra svarbus siekiant apsaugoti pacientus bei atliepti jų poreikius bei lūkesčius, užtikrinti paslaugų kokybės ir profesinės etikos standartus, užkirsti kelią klaidinantiems teiginiams apie poveikį sveikatai, aiškiau nustatyti ribą tarp medicinos paslaugų ir sveikatinimo bei didinti teisinį aiškumą tiek paslaugų teikėjams, tiek pacientams kaip vartotojams;
- kurortinio sveikatinimo, sveikatinimo turizmo ir susijusių paslaugų kokybė, sauga, prieinamumas ir tarptautinis konkurencingumas tiesiogiai priklauso nuo nuoseklios specialistų rengimo, jų praktinių kompetencijų ugdymo, profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir tarpdisciplininio bendradarbiavimo sistemos;

ii) the sector directly contributes to the NPP objective of reducing mortality avoidable through preventive measures, especially in the group of cardiovascular diseases, where Lithuania's indicators still exceed the EU average twofold;

iii) the transition to an economy based on scientific knowledge and innovation in the sanatorium sector is enabled by the export of high added-value services, attracting foreign investment and strengthening Lithuania's name as a country of innovative rehabilitation technologies;

iv) health resort services not only treat, but also develop the patient's health literacy¹⁷ and involve the patient in an active longevity process¹⁸, thereby implementing the patient empowerment strategy provided for in the NPP;

recognising that:

- the health resort services sector currently operates in a fragmented manner, lacks a unified State support system, and cooperation between the medical, tourism and insurance sectors is insufficient;
- a clearer definition and regulation of health resort services is important in order to protect patients and respond to their needs and expectations, ensure service quality and professional ethics standards, prevent misleading claims about health effects, define more clearly the boundary between medical services and health improvement, and increase legal clarity for both service providers and patients as consumers;
- the quality, safety, accessibility and international competitiveness of health resort services, health tourism and related services directly depend on a consistent system for training specialists, developing their practical competences, improving professional qualifications and interdisciplinary cooperation;

- šio sektoriaus plėtrai būtina užtikrinti skirtingų kvalifikacijos lygių specialistų rengimo grandinę – nuo profesinio mokymo įstaigose rengiamų praktinių paslaugų specialistų iki aukštosiose mokyklose rengiamų sveikatos priežiūros, reabilitacijos, visuomenės sveikatos, sveikatos vadybos, sveikatos turizmo, mitybos, psichologijos, socialinio darbo, inovacijų ir kitų sričių specialistų;
- specialistų rengimas turi būti grindžiamas aiškiai apibrėžtomis profesinėmis kompetencijomis, praktikos kokybe, mokymusi darbo vietoje, pacientų saugos, profesinės etikos, įrodymais pagrįstos praktikos ir atsakingo sveikatinimo paslaugų komunikavimo principais;
- kurortų ir kurortinių teritorijų sveikatinimo įstaigos gali tapti nacionalinėmis praktinio mokymo, klinikinės praktikos, taikomųjų tyrimų, kvalifikacijos tobulinimo ir tarpdisciplininių kompetencijų ugdymo bazėmis,

- the development of this sector requires ensuring a specialist training pathway at different qualification levels - from practical service specialists trained in vocational training institutions to specialists in healthcare, rehabilitation, public health, health management, health tourism, nutrition, psychology, social work, innovation and other fields trained in higher education institutions;
- specialist training must be based on clearly defined professional competences, quality of practice, workplace learning, patient safety, professional ethics, evidence-based practice and the principles of responsible communication about health improvement services;
- health improvement institutions in resorts and resort areas can become national bases for practical training, clinical practice, applied research, professional development and the development of interdisciplinary competences,

kreipiasi į
kompetentingas
valstybės institucijas:

address the
competent State
institutions:

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

**1) Lietuvos Respublikos Seimą, Nacionalinę sveikatos tarybą,
Lietuvos Respublikos Vyriausybę bei Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministeriją, prašydami bei siūlydami:**

1.1) teisės aktuose numatyti dvi naujas kurortinio sveikatinimo paslaugų rūšis – sanatorinį sveikatinimą, kaip nesant medicininės indikacijos teikiamą sveikatos stiprinimo ir geros savijautos palaikymo paslaugą, ir prevencinį sanatorinį gydymą¹⁹, kaip į sveikatos rizikų mažinimą, atsparumo stiprinimą, funkcinį rezervų palaikymą ir būsimų sveikatos sutrikimų prevenciją orientuotą paslaugų visumą, teikiamą taikant gamtinius gydomuosius veiksnius ir kitas sveikatinimo priemones;

1.2) įvertinti ir praplėsti šeimos bei kitų gydytojų vaidmenį kurortinio sveikatinimo grandinėje, peržiūrint siuntimo ar rekomendavimo galimybes pagal mokslinius įrodymus ir pacientų saugos principus.

**1) The Seimas of the Republic of Lithuania, the National
Health Council, the Government of the Republic of Lithuania
and the Ministry of the Republic of Lithuania,
requesting and proposing:**

1.1) to provide for two new types of health resort services in legal acts - sanatorium health improvement services, as a service for strengthening health and maintaining well-being provided in the absence of a medical indication, and preventive sanatorium treatment¹⁹, as a set of services focused on reducing health risks, strengthening resilience, maintaining functional reserves and preventing future health disorders, provided by applying natural therapeutic factors and other health improvement measures;

1.2) to assess and expand the role of family doctors and other physicians in the health resort services chain by reviewing referral or recommendation possibilities in accordance with scientific evidence and patient safety principles.

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

2) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją, Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo tarybą, prašydami bei siūlydami:

2.1) įtraukti kurortinio sveikatinimo paslaugų, ypatingą dėmesį skiriant prevencinio sanatorinio gydymo paslaugoms ir medicininės reabilitacijos prieinamumui bei finansavimo tvarumui, sveiko senėjimo, ilgaamžiškumo, psichoemocinio atsparumo, fizinio aktyvumo, sveikatos raštingumo, sveikos gyvensenos, preabilitacijos ir reabilitacijos tęstinumo temas į Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo (toliau – Fondas) prioritetines finansavimo kryptis ir remiamas programas;

2.2) numatyti atskirą Fondo lėšomis remiamų projektų kryptį, skirtą sanatorinio sveikatinimo ir prevencinio sanatorinio gydymo, kaip visuomenės sveikatos stiprinimo priemonių, žinomumui, prieinamumui, kokybei, metodiniam pagrįstumui ir visuomenės sveikatos poveikio vertinimui didinti;

2.3) Fondo finansuojamose prevencinių projektų priemonėse sudaryti galimybę finansuoti projektus, skirtus gyventojų sveikatos rizikos veiksnių mažinimui, fizinio aktyvumo skatinimui, streso valdymui, psichoemocinio atsparumo

2) The Ministry of Health of the Republic of Lithuania, the National Public Health Centre under the Ministry of Health and the Board of the State Public Health Promotion Fund, requesting and proposing:

2.1) to include health resort services, with particular attention to preventive sanatorium treatment services and to the accessibility and financial sustainability of medical rehabilitation, healthy ageing, longevity, psycho-emotional resilience, physical activity, health literacy, healthy lifestyles, prehabilitation and continuity of rehabilitation among the priority funding directions and supported programs of the State Public Health Promotion Fund (hereinafter - the Fund);

2.2) to provide for a separate project direction supported by the Fund, intended to increase the awareness, accessibility, quality, methodological justification and public health impact assessment of sanatorium health improvement services and preventive sanatorium treatment as measures for strengthening public health;

2.3) to create the possibility, within the preventive project measures financed by the Fund, of financing projects aimed at reducing health risk factors in the population, promoting physical activity, stress management, strengthening

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

stiprinimui, sveikos mitybos ugdymui, miego higienai, lėtinių ligų prevencijai, sveikam senėjimui ir darbingo amžiaus asmenų profesinės ištvermės stiprinimui, pasitelkiant kurortų ir sanatorinio sektoriaus kompetencijas;

2.4) Fondo lėšomis remiamose socialinėse informacinėse kampanijose numatyti visuomenės informavimo veiklas apie įrodymais pagrįstas sveikatos stiprinimo, reabilitacijos tęstinumo, preabilitacijos, gamtinių gydymųjų veiksnių atsakingo naudojimo, sveikatinimo paslaugų kokybės ir pacientų / vartotojų saugos priemones;

2.5) sudaryti sąlygas Fondo lėšomis finansuoti bandomuosius regioninius projektus Lietuvos kurortuose ir kurortinėse teritorijose, kurių metu būtų išbandomi sveikatos stiprinimo, sveiko senėjimo, psichoemocinio atsparumo, fizinio aktyvumo, preabilitacijos ir sveikatos raštingumo modeliai, vėliau juos pritaikant nacionaliniu mastu.

psycho-emotional resilience, developing healthy diet, sleep hygiene, prevention of chronic diseases, healthy ageing and strengthening the professional resilience of working-age persons by using the competences of resorts and the sanatorium sector;

2.4) to provide, in social information campaigns supported by the Fund, public information activities on evidence-based measures for strengthening health, continuity of rehabilitation, prehabilitation, responsible use of natural therapeutic factors, quality of health improvement services, and patient/consumer safety;

2.5) to create conditions for the Fund to finance pilot regional projects in Lithuanian resorts and resort areas, during which models of health strengthening, healthy ageing, psycho-emotional resilience, physical activity, prehabilitation and health literacy would be tested and later applied on a national scale.

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

3) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją, Inovacijų agentūrą, Lietuvos mokslo tarybą, prašydami bei siūlydami:

3.1) sukurti atskirą tikslinę finansavimo priemonę, skirtą prevencinio sanatorinio gydymo Moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai (toliau – MTEP) projektams, apimančią fundamentinius ir taikomuosius tyrimus, klinikinius ir realios praktikos duomenimis pagrįstus tyrimus, sveikatos ekonomikos vertinimus, technologijų kūrimą bei inovacijų diegimą sanatorinio gydymo įstaigose;

3.2) siekti, kad tikslinė finansavimo priemonė būtų formuojama valstybės, savivaldybių, Europos Sąjungos fondų ir privačių investicijų pagrindu;

3.3) sukurti nacionalinę prevencinio sanatorinio gydymo MTEP platformą, vienijančią gydymo įstaigas, aukštąsias mokyklas, tyrimų centrus, biotechnologijų, sveikatos technologijų ir skaitmeninės medicinos sektorius, siekiant užtikrinti nuoseklių tyrimų, inovacijų kūrimo, validavimo ir diegimo procesą;

3.4) stiprinti bei plėtoti sprendimų priėmėjų, aukštųjų mokyklų, mokslo ir tiriamųjų įstaigų, sveikatos priežiūros įstaigų bei pacientų organizacijų bei verslo bendradarbiavimą, sudaryti ekspertinę darbo grupę, kuri parengtų prevencinio sanatorinio gydymo MTEP prioritetų, tyrimų metodologijos, vertinimo kriterijų ir finansavimo krypties gaires;

3.5) siekti, kad kurortinio sveikatinimo, ypač prevencinio sanatorinio gydymo, preabilitacijos, sveiko senėjimo, sveikatos raštingumo, psichoemocinės sveikatos ir gamtinių gydomųjų veiksnių taikymo poveikio vertinimo moksliniai tyrimai būtų įtraukiami į Fondo mokslinių tyrimų finansavimo kryptis, ypač tais atvejais, kai tyrimų rezultatai gali būti pritaikomi visuomenės sveikatos stiprinimo, ligų prevencijos ir sveikatos rizikos veiksnių mažinimo politikai.

3) The Ministry of Health of the Republic of Lithuania, the Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania, the Innovation Agency and the Research Council of Lithuania, requesting and proposing:

3.1) to create a separate targeted financing measure for Research and Experimental Development (hereinafter - R&D) projects in preventive sanatorium treatment, covering fundamental and applied research, clinical studies and studies based on real-world data, health economics assessments, technology development and the implementation of innovations in sanatorium treatment institutions;

3.2) to seek that the targeted financing measure be formed on the basis of State, municipal, European Union fund and private investment resources;

3.3) to create a national R&D platform for preventive sanatorium treatment that brings together treatment institutions, higher education institutions, research centres, biotechnology, health technology and digital medicine sectors, in order to ensure a consistent process of research, innovation creation, validation and implementation;

3.4) to strengthen and develop cooperation among decision-makers, higher education institutions, scientific and research institutions, healthcare institutions, patient organizations and business, and to establish an expert working group that would prepare guidelines on R&D priorities, research methodology, evaluation criteria and financing directions for preventive sanatorium treatment;

3.5) to seek that scientific research on health resort services, especially preventive sanatorium treatment, prehabilitation, healthy ageing, health literacy, psycho-emotional health and the assessment of the impact of applying natural therapeutic factors, be included among the Fund's scientific research financing directions, especially where research results can be applied to policies for strengthening public health, disease prevention and reducing health risk factors.

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

4) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją, Inovacijų agentūrą ir kitas Lietuvos Respublikos projektų valdymo agentūras, prašydami bei siūlydami:

4.1) remiantis gerąja Europos valstybių, ypač Vokietijos patirtimi, inicijuoti ir įgyvendinti nacionalinį projektą „Inovatyvus sveikatos turizmas Lietuvoje“;

4.2) į projekto vykdymą įtraukti tarpdisciplininę ekspertų grupę (medicinos, turizmo, MedTech, mokslo ir studijų institucijų, kultūros bei savivaldos sektorių atstovus);

4.3) identifikuoti ir išanalizuoti globalias sveikatos turizmo rinkos tendencijas, inovacijas bei mokslo pasiekimus;

4.4) parengti ir plačiai komunikuoti strategines gaires „Inovatyvus sveikatos turizmas Lietuvoje“, kurios taptų metodu pagrindu sektoriaus modernizavimui;

4.5) įvertinti galimybę projekto „Inovatyvus sveikatos turizmas Lietuvoje“ visuomenės sveikatos, sveikatos raštingumo, prevencijos, psichoemocinio atsparumo ir mokslinių tyrimų komponentus finansuoti Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšomis, kai tokios veiklos atitinka Fondo finansavimo sąlygas ir nėra skirtos komercinių paslaugų subsidijavimui;

4.6) parengti projektinių veiklų paketą, kurį būtų galima teikti Fondo kvietimams pagal tris kryptis: prevenciniai projektai, moksliniai tyrimai ir socialinės informacinės kampanijos;

4) The Ministry of Health of the Republic of Lithuania, the Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania, the Innovation Agency and other project management agencies of the Republic of Lithuania, requesting and proposing:

4.1) on the basis of good practice from European countries, especially Germany, to initiate and implement the national project “Innovative Health Tourism in Lithuania”;

4.2) to involve an interdisciplinary group of experts in the implementation of the project (representatives of medicine, tourism, MedTech, scientific and educational institutions, culture and local self-government sectors);

4.3) to identify and analyse global health tourism market trends, innovations and scientific achievements;

4.4) to prepare and widely communicate the strategic guidelines “Innovative Health Tourism in Lithuania”, which would become a methodological basis for the modernization of the sector;

4.5) to assess the possibility of financing the public health, health literacy, prevention, psycho-emotional resilience and scientific research components of the project “Innovative Health Tourism in Lithuania” from the resources of the State Public Health Promotion Fund, where such activities meet the Fund's financing conditions and are not intended to subsidize commercial services;

4.6) to prepare a package of project activities that could be submitted to the Fund's calls under three directions: preventive projects, scientific research and social information campaigns;

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

4.7) projekto „Inovatyvus sveikatos turizmas Lietuvoje“ komunikacijos dalį orientuoti ne tik į turizmo rinkodarą, bet ir į visuomenės sveikatos tikslus – gyventojų sveikatos raštingumo didinimą, atsakingą sveikatinimo paslaugų pasirinkimą, sveikos gyvensenos įgūdžių stiprinimą ir mokliškai pagrįstos informacijos apie prevenciją sklaidą.

4.7) to orient the communication part of the project “Innovative Health Tourism in Lithuania” not only towards tourism marketing, but also towards public health objectives - increasing the health literacy of the population, responsible selection of health improvement services, strengthening healthy lifestyle skills and disseminating scientifically based information on prevention.

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

5) Lietuvos Respublikos Vyriausybę, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją, Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją, prašydami bei siūlydami:

5.1) sukurti ir įtvirtinti sanatorinio gydymo, medicininės reabilitacijos, sanatorinio sveikatinimo ir kitų su sveikatos stiprinimu susijusių paslaugų nacionalinį kokybės atpažinimo modelį, paremtą aiškiais, moksliškai pagrįstais ir viešai skelbiamais kriterijais. Rengiant tokį modelį remtis Lietuvoje taikoma gerąja praktika – Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtinto, savanoriškai taikomo simbolio „Rakto skylutė“²⁰, kuris padeda vartotojams atpažinti sveikesnei mitybai tinkamus produktus pagal iš anksto nustatytus kriterijus pavyzdžiu. Analogiškas principas galėtų būti išplėstas ir sanatoriniame bei reabilitaciniame sektoriuje, sukuriant aiškų, vartotojui suprantamą ir pasitikėjimą stiprinantį ženklinimo modelį paslaugoms, kurios atitinka sveikatos saugos, kokybės, prevencinio poveikio ir skaidrios informacijos standartus;

5.2) sukurti vientisą nacionalinę platformą ir prekės ženklą (sekant Turkijos „Health Türkiye“ pavyzdžiu²¹), kuris vienytų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos bei Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos pastangas;

5.3) įtvirtinti vieno langelio principą užsienio pacientams: skaitmeninę sistemą sumodeliuoti taip, kad užsienio pilietis galėtų rasti visą informaciją - nuo vizos, akredituotos sanatorijos

5) The Government of the Republic of Lithuania, the Ministry of Health of the Republic of Lithuania, the Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania and the Ministry of Justice of the Republic of Lithuania, requesting and proposing:

5.1) to create and establish a national quality recognition model for sanatorium treatment, medical rehabilitation, sanatorium health improvement services and other services related to health strengthening, based on clear, scientifically substantiated and publicly announced criteria. In developing such a model, the good practice applied in Lithuania should be used as a reference - the example of the voluntary “Keyhole” symbol approved by the Ministry of Health²⁰, which helps consumers identify products suitable for healthier diet according to predetermined criteria. An analogous principle could also be extended to the sanatorium and rehabilitation sector by creating a clear labelling model for services, understandable to consumers and strengthening trust, which meet standards of health safety, quality, preventive effect and transparent information;

5.2) to create an integrated national platform and brand (following the example of Turkey's “Health Türkiye”²¹) that would unite the efforts of the Ministry of Health of the Republic of Lithuania, the Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania and the Ministry of Culture of the Republic of Lithuania;

5.3) to establish a one-stop-shop principle for foreign patients: to design the digital system so that a foreign citizen could find all information - from visa arrangements and the

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

pasirinkimo iki tiesioginio draudimo paslaugų integravimo;

5.4) įgyvendinti valstybės subsidijuojamą rinkodarą: numatyti biudžetą sanatorijų ir medicinos centrų tarptautiniam sertifikavimui (pvz., JCI ar ESPA EuropeSpa) bei jų dalyvavimui tikslinėse užsienio parodose;

5.5) sudaryti „sveikatos koridorius“ - susitarimus su kaimyninėmis ir prioritetinėmis rinkomis (pvz., Skandinavijos šalimis, Vokietija) dėl jų piliečių reabilitacijos kaštų dalinio dengimo Lietuvos sanatorijose, remiantis paslaugų kokybės ir kainos santykiu;

5.6) numatyti, kad sanatorinio gydymo, medicininės reabilitacijos, sanatorinio sveikatinimo ir kitų su sveikatos stiprinimu susijusių paslaugų nacionalinio kokybės atpažinimo modelio sukūrimo, išbandymo, poveikio vertinimo ir viešinimo veiklos galėtų būti teikiamos finansuoti Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo lėšomis, kiek jos yra susijusios su visuomenės sveikatos stiprinimu, sveikatos raštingumu, pacientų ir vartotojų sauga, klaidinančios informacijos prevencija bei mokslškai pagrįstų sveikatinimo sprendimų sklaida.

selection of an accredited sanatorium to the direct integration of insurance services;

5.4) to implement State-subsidized marketing: to provide a budget for the international certification of sanatoriums and medical centres (e.g. JCI or ESPA EuropeSpa) and their participation in targeted foreign exhibitions;

5.5) to establish “health corridors” - agreements with neighbouring and priority markets (e.g. Scandinavian countries and Germany) on partial coverage of their citizens' rehabilitation costs in Lithuanian sanatoriums, based on the ratio of service quality to price;

5.6) to provide that activities for the creation, testing, impact assessment and publicity of the national quality recognition model for sanatorium treatment, medical rehabilitation, sanatorium health improvement services and other services related to health strengthening could be submitted for financing from the resources of the State Public Health Promotion Fund, insofar as they are related to strengthening public health, health literacy, patient and consumer safety, prevention of misleading information and dissemination of scientifically based health improvement solutions.

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

6) Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministeriją, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centrą, prašydami bei siūlydami:

6.1) parengti nacionalinį sanatorinio sveikatinimo, prevencinio sanatorinio gydymo, medicininės reabilitacijos, sanatorinio antirecidivinio gydymo, preabilitacijos ir sveikatinimo turizmo sektoriaus specialistų poreikio ir kompetencijų žemėlapij, įvertinant trumpalaikį ir ilgalaikį specialistų poreikį pagal profesijas, kvalifikacijos lygius, regionus, kurortus ir kurortines teritorijas;

6.2) numatyti, kad sektoriaus plėtra būtų siejama ne tik su infrastruktūros, finansavimo, paslaugų ir MTEP priemonėmis, bet ir su tiksline žmogiškųjų išteklių politika – specialistų rengimu, pritraukimu, perkvalifikavimu, kvalifikacijos tobulinimu ir išlaikymu regionuose;

6.3) inicijuoti ir atnaujinti studijų bei profesinio mokymo programų turinį, kad jose būtų nuosekliai integruojamos prevencinio sanatorinio gydymo, medicininės reabilitacijos, preabilitacijos, sveiko senėjimo, ilgaamžiškumo, fizinio aktyvumo, mitybos, psichoemocinės sveikatos, gamtinių gydomųjų veiksnių, pacientų saugos, sveikatos raštingumo, sveikatos turizmo, paslaugų kokybės vadybos, skaitmeninės sveikatos ir tarpdisciplininio darbo komandoje kompetencijos;

6.4) skatinti aukštąsias mokyklas bei mokslo įstaigas plėtoti su kurortine medicina, fizine medicina ir reabilitacija, visuomenės sveikata, slauga, psichologija, mityba, sveikatos vadyba,

6) the Ministry of Education, Science and Sport of the Republic of Lithuania, the Ministry of Health of the Republic of Lithuania, the Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania and the Centre for the Development of Qualifications and Vocational Training, requesting and proposing:

6.1) to prepare a national mapping of the need and competences of specialists in the sectors of sanatorium health improvement services, preventive sanatorium treatment, medical rehabilitation, sanatorium anti-relapse treatment, prehabilitation and health tourism, assessing short-term and long-term specialist needs by profession, qualification level, region, resort and resort area;

6.2) to provide that the development of the sector should be linked not only to infrastructure, financing, services and R&D measures, but also to a targeted human resources policy - training, attracting, retraining, professional development and retention of specialists in the regions;

6.3) to initiate and update the content of study and vocational training programmes so that they consistently integrate competences in preventive sanatorium treatment, medical rehabilitation, prehabilitation, healthy ageing, longevity, physical activity, nutrition, psycho-emotional health, natural therapeutic factors, patient safety, health literacy, health tourism, service quality management, digital health and interdisciplinary teamwork;

6.4) to encourage higher education institutions and research institutions to develop study fields, optional modules, postgraduate studies, residency, master's and doctoral

1)
Teisėkūros sprendimai /
Legislative Solutions

2)
Visuomenės sveikatos fondo įgalinimas /
Empowering the State Public Health
Promotion Fund

3)
Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra /
Research and Experimental Development

4)
Nacionalinio projekto sukūrimas /
Development of a National Project

5)
Kokybės standartai ir jų stiprinimas /
Strengthening Quality Standards

6)
Specialistų poreikis ir planavimas /
Specialist Needs and Workforce
Planning

sveikatos ekonomika, skaitmeninė sveikata, biomedicinos inovacijomis ir sveikatos turizmu susijusias studijų kryptis, pasirenkamuosius modulius, podiplomines studijas, rezidentūros, magistrantūros ir doktorantūros tyrimų temas;
6.5) sukurti sanatorinio gydymo ir reabilitacijos įstaigų, kurortų savivaldybių, aukštųjų ir profesinių mokyklų bei mokslo įstaigų praktinio mokymo tinklą, sudarant sąlygas studentų ir mokinių praktikai, pameistrystei, klinikiniam mokymui, stažuotėms, baigiamųjų darbų rengimui ir taikomiesiems tyrimams realiose paslaugų teikimo vietose;

6.6) numatyti sektorines stipendijas, tikslines studijų vietas, apmokamas praktikas, rezidentūros ir stažuočių vietas, jaunų specialistų pritraukimo į kurortus, kurortines teritorijas ir regionus priemones, taip pat savivaldybių, darbdavių ir valstybės bendro finansavimo mechanizmus;

6.7) stiprinti sektoriaus tarptautiškumą, į specialistų rengimą įtraukiant užsienio kalbų, tarpkultūrinės komunikacijos, tarptautinių pacientų aptarnavimo, sveikatos turizmo teisinių ir kokybės standartų, draudimo sistemų, duomenų apsaugos ir skaitmeninių paslaugų kompetencijas.

research topics related to resort medicine, physical medicine and rehabilitation, public health, nursing, psychology, nutrition, health management, health economics, digital health, biomedical innovations and health tourism;

6.5) to create a practical training network of sanatorium treatment and rehabilitation institutions, resort municipalities, higher and vocational schools and research institutions, creating conditions for student and pupil practice, apprenticeships, clinical training, internships, preparation of final theses and applied research in real service provision settings;

6.6) to provide for sectoral scholarships, targeted study places, paid practice placements, residency and internship places, measures for attracting young specialists to resorts, resort territories, and regions, as well as mechanisms for co-financing by municipalities, employers and the State;

6.7) to strengthen the international dimension of the sector by including foreign languages, intercultural communication, services for international patients, legal and quality standards of health tourism, insurance systems, data protection and digital services competences in specialist training.

Apibendrinamoji IŠVADA

Pagrindinė šios rezoliucijos idėja yra aiškus kurortinio sveikatinimo paslaugų grandinės atskyrimas pagal paciento situaciją, paslaugos tikslą ir reguliavimo poreikį. Medicininė reabilitacija ir sanatorinis antirecidyvinius gydymas jau yra teisės aktuose įtvirtintos paslaugų rūšys, tačiau ankstesnė prevencinė grandis – sanatorinis sveikatinimas ir prevencinis sanatorinis gydymas – iki šiol nėra pakankamai aiškiai apibrėžta. Dėl to valstybės sveikatos politika neišnaudoja viso kurortų, sanatorijų, gamtinių gydomųjų veiksnių, medicinos kompetencijų ir prevencinių paslaugų potencialo.

Todėl šia rezoliucija siūloma sistemiškai užpildyti esamą teisinę, institucinę ir finansinę spragą. Siūlomas modelis leistų kurortinį sveikatinimą suvokti ne tik kaip reabilitaciją po ligos ar atkryčių prevenciją, bet ir kaip valstybės mastu reikšmingą sveikatos stiprinimo, ligų rizikos mažinimo, psichoemocinio atsparumo didinimo, sveiko senėjimo, sveikatos raštingumo ir sveiko gyvenimo metų ilginimo priemonę. Tokia kryptis atitiktų Lietuvos strateginius sveikatos, regioninės plėtros, inovacijų ir turizmo politikos tikslus bei sustiprintų Lietuvos kurortų konkurencingumą tarptautinėje sveikatinimo paslaugų rinkoje.

Summary CONCLUSION

The logical framework of the Resolution is the clear distinction of the health resort services chain according to the patient's situation, the purpose of the service and the need for regulation. Medical rehabilitation and anti-relapse sanatorium treatment are already types of services established in legal acts, whereas the earlier preventive chain – sanatorium health improvement services and preventive sanatorium treatment – has not yet been sufficiently clearly defined. As a result, State health policy does not fully utilise the potential of resorts, sanatoriums, natural therapeutic factors, medical competences and preventive services.

Therefore, this Resolution proposes a model that would allow health resort services to be understood not only as rehabilitation after illness or prevention of relapses, but also as a nationally significant measure for strengthening health, reducing disease risks, increasing psycho-emotional resilience, promoting healthy ageing, improving health literacy and extending healthy life years. This direction would correspond to Lithuania's strategic objectives in health, regional development, innovation and tourism policy, and would strengthen the competitiveness of Lithuanian resorts in the international health improvement services market.

Pasirašiusieji Rezoliuciją / Signatories to the Resolution:

Prof. Dr. Saulius Čaplinskas

Lietuvos Respublikos Seimo narys
Sveikatos reikalų komiteto narys
Iniciatyvos „Sveiko amžėjimo ambasadorius“ mentorius

Lietuvos savivaldybių asociacija

Prezidentas Audrius Klišonis

Vilniaus Universiteto Medicinos fakultetas

Dekanas dr. prof. Dalius Jatužis

Klaipėdos universitetas

Rektorius prof. dr. Artūras Razbadauskas

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas

Medicinos akademijos kanclerė, pavaduojanti rektorių
Prof. habil. dr. Daiva Rastenytė

Kauno kolegijos Medicinos fakultetas

Dekanė dr. Aurelija Radzevičienė

Utenos kolegija

Direktorius dr. Raimundas Čepukas

Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija (POLA)

Direktorė Neringa Čiakienė

Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba

Pirmininkė Vida Augustinienė

Klubas „Diabeto IQ“

Vadovė Dovilė Byčienė

Lietuvos žmonių sergančių hemofilija asociacija

Prezidentas Egidijus Šliaužys

Vaikų artrito asociacija

Vadovė Jolita Rizgelytė-Deligoz

Lietuvos triračių sporto asociacija

Prezidentė Aušra Kriškovicienė

Nacionalinė sanatorijų ir reabilitacijos įstaigų asociacija

Prezidentas Artūras Salda

Lietuvos kurortų asociacija

Direktorė Kristina Citvarienė

Lietuvos šeimos gydytojų kolegija

Prezidentas prof. Leonas Valius

Lietuvos onkologų draugija

Pirmininkas doc. dr. Audrius Dulskas

Lietuvos akušerių ginekologų draugija

Prezidentas Doc. dr. Tomas Biržietis

Lietuvos fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojų draugija

Prezidentė Lina Varžaitytė

Lietuvos minimaliai invazinės chirurgijos draugija

Pirmininkas Rokas Račkauskas

Lietuvos neurochirurgų draugija

Pirmininko pavaduotoja Aistė Visockytė

Lietuvos artroskopijos ir sporto traumatologijos asociacija

Prezidentas Liudas Bazaras

International Longevity Alliance (ILA) (Paris, France)

Chairman Ilia Stambler

Vetek (Seniority) Association - the Movement for Longevity and Quality of Life (Tel Aviv, Israel)

Chairman and CSO Ilia Stambler

Longevity Alliance Baltic (LAB) (Riga, Latvia)

Policy Director Ilia Stambler

PRIMA Longevity Policy Institute

Founder & CEO Alexander Tietz-Latza

Quality Group of European Spas Association

Dr. med. Janka Zalesakova, expert member of QG

Polish Medical Society

Board Representative for Publishing Affairs, Anna Łuczyńska PhD

Research Institute of Living Systems, Ministry of Science and Education Republic of Azerbaijan

Doctor of Philosophy in Biology (PhD), Associate Professor, leading researcher Zenfira Gadimova

Baku State University, Ministry of Science and Education Republic of Azerbaijan

Doctor of Philosophy in Biology (PhD), Associate Professor, leading researcher Zenfira Gadimova

PRIEDAS NR. 1. Kurortinio sveikatinimo paslaugos: rūšys, esmė ir reguliavimas

Schema 1. Kurortinio sveikatinimo grupės, paslaugų tikslas ir poreikis bei reguliavimo pasiūlymai

Schemos esmė – vizualiai parodyti, kad rezoliucija nesiūlo iš esmės keisti viso kurortinio sveikatinimo sektoriaus, o siekia aiškiai atskirti keturias skirtingas paciento situacijas pagal jų tikslą, poreikį ir teisinį statusą. Schema parodo, kad III ir IV lygmens paslaugos – antirecidyvinius sanatorinis gydymas ir medicininė rehabilitacija – jau yra teisės aktuose reglamentuotos sąvokos, nepriklausomai nuo to, ar medicininė rehabilitacija vykdoma kurortinėje aplinkoje, ar ne kurortinėje aplinkoje. Todėl visa ši dalis schemoje priskiriama grupei „Sąvokos pateiktos teisės aktuose“.

Pagrindinis rezoliucijos akcentas yra I ir II lygmenų teisinė spraga. Rezoliucijoje pabrėžiama, kad šiuo metu platesnė prevencinio ir sveikatos stiprinimo pobūdžio kurortinio sveikatinimo sritis nėra pakankamai apibrėžta. Būtent todėl siūloma teisės aktuose aiškiai įtvirtinti dvi papildomas paslaugų rūšis: sanatorinį sveikatinimą ir prevencinį sanatorinį gydymą.

Taigi schema perteikia rezoliucijos loginę ašį: esamas teisinis reguliavimas jau apima gydymo ir rehabilitacijos grandį, tačiau trūksta aiškaus reguliavimo ankstesnėms, prevencinėms ir sveikatos stiprinimo paslaugoms. Rezoliucijos tikslas – atkreipti

dėmesį būtent į šią prevencinę grandį, kad kurortinis sveikatinimas būtų suprantamas ne tik kaip rehabilitacija po ligos ar atkryčių prevencija, bet ir kaip sisteminė sveikatos stiprinimo, rizikų mažinimo, atsparumo didinimo ir sveiko gyvenimo metų ilginimo priemonė.

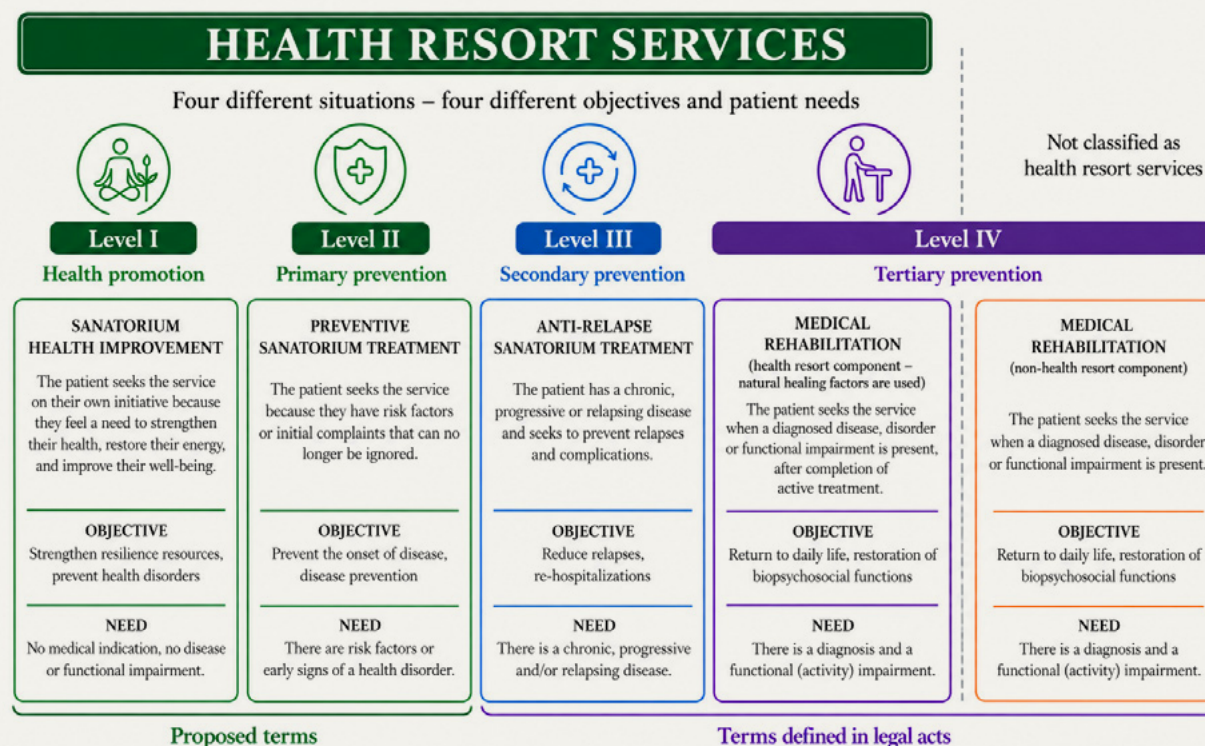
ANNEX NO. 1. Health resort services: types, essence and regulation

Scheme 1. Groups of health resort services, purpose and need for services, and regulatory proposals

The essence of the scheme is to visually show that the Resolution does not propose fundamentally changing the entire health resort services sector, but seeks to clearly distinguish four different patient situations according to their purpose, need and legal status. The scheme shows that Level III and IV services - anti-relapse sanatorium treatment and medical rehabilitation - are already concepts regulated in legal acts, irrespective of whether medical rehabilitation is carried out in a resort environment or outside a resort environment. Therefore, this entire part of the scheme is assigned to the group “Terms provided in legal acts”.

The main focus of the Resolution is the legal gap concerning Levels I and II. The Resolution emphasises that this broader field of preventive and health-strengthening health resort services is not sufficiently defined. It is precisely for this reason that it is proposed to clearly establish two additional types of services in legal acts: sanatorium health improvement services and preventive sanatorium treatment.

Thus, the scheme conveys the logical axis of the Resolution: existing legal regulation already covers the treatment and rehabilitation chain, but there is a lack of clear regulation for earlier, preventive and health-strengthening services. The aim of the Resolution is to draw attention specifically to this

preventive chain, so that health resort services are understood not only as rehabilitation after illness or prevention of relapses, but also as a systemic measure for strengthening health, reducing risks, increasing resilience and extending the number of healthy life years.

Rezoliucijos šaltiniai:

1. Lietuvos Respublikos Seimas. Lietuvos Respublikos kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymas. Teisės aktų registras / e-Seimas. Nuoroda: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3a2b7132f9f611edbc0bd16e3a4d3b97>
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvino) gydymo paslaugų teikimą reglamentuojantys teisės aktai. Teisės aktų registras / e-Seimas. Nuoroda: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/03f6e9b037c011e598499e1e1ba6e454/asr>
3. World Health Organization. Rehabilitation. Fact sheet. WHO, 2024. Nuoroda: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation>; Shuji Matsumoto. Evaluation of the Role of Balneotherapy in Rehabilitation Medicine. Journal of Nippon Medical School, 2018, 85(4), p. 196–203. Nuoroda: https://www.jstage.jst.go.jp/article/jnms/85/4/85_JNMS.2018_85-30/_pdf/-char/en
4. Mokslinių publikacijų apie preabilitaciją rinkinys, įskaitant sisteminės apžvalgas, metaanalizes ir klinikinius tyrimus dėl fizinio, mitybinio ir psichologinio pasirengimo prieš chirurgines intervencijas. Guerra-Londono CE, Cata JP, Nowak K, Gottumukkala V. Prehabilitation in Adults Undergoing Cancer Surgery: A Comprehensive Review on Rationale, Methodology, and Measures of Effectiveness. Curr Oncol. 2024 Apr 9. Nuoroda: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11049527/>; Michael CM, Lehrer EJ, Schmitz KH, Zaorsky NG. Prehabilitation exercise therapy for cancer: A systematic review and meta-analysis. Cancer Med. 2021 Jul. Nuoroda: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34110101/>; Garoufalia Z, Emile SH, Meknarit S, Gefen R, Horesh N, Zhou P, Aeschbacher P, Strassmann V, Wexner SD. A systematic review and meta-analysis of high-quality randomized controlled trials on the role of prehabilitation programs in colorectal surgery. Surgery. 2024 Nov. Nuoroda: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39147666/>; Carli F, Charlebois P, Stein B, Feldman L, Zavorsky G, Kim DJ, Scott S, Mayo NE. Randomized clinical trial of prehabilitation in colorectal surgery. Br J Surg. 2010 Aug. Nuoroda: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20602503/>; Treanor C, Kyaw T, Donnelly M. An international review and meta-analysis of prehabilitation compared to usual care for cancer patients. J Cancer

References:

1. Seimas of the Republic of Lithuania. Law of the Republic of Lithuania on the Sustainable Development of Resorts and Resort Areas. Register of Legal Acts / e-Seimas. Link: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3a2b7132f9f611edbc0bd16e3a4d3b97>
2. Ministry of Health of the Republic of Lithuania. Legal acts regulating the provision of medical rehabilitation and sanatorium anti-relapse treatment services. Register of Legal Acts / e-Seimas. Link: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/03f6e9b037c011e598499e1e1ba6e454/asr>
3. World Health Organization. Rehabilitation. Fact sheet. WHO, 2024. Link: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation>; Shuji Matsumoto. Evaluation of the Role of Balneotherapy in Rehabilitation Medicine. Journal of Nippon Medical School, 2018, 85(4), pp. 196–203. Link: https://www.jstage.jst.go.jp/article/jnms/85/4/85_JNMS.2018_85-30/_pdf/-char/en
4. Collection of scientific publications on prehabilitation, including systematic reviews, meta-analyses and clinical studies on physical, nutritional and psychological preparation before surgical interventions. Guerra-Londono CE, Cata JP, Nowak K, Gottumukkala V. Prehabilitation in Adults Undergoing Cancer Surgery: A Comprehensive Review on Rationale, Methodology, and Measures of Effectiveness. Curr Oncol. 2024 Apr 9. Link: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11049527/>; Michael CM, Lehrer EJ, Schmitz KH, Zaorsky NG. Prehabilitation exercise therapy for cancer: A systematic review and meta-analysis. Cancer Med. 2021 Jul. Link: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34110101/>; Garoufalia Z, Emile SH, Meknarit S, Gefen R, Horesh N, Zhou P, Aeschbacher P, Strassmann V, Wexner SD. A systematic review and meta-analysis of high-quality randomized controlled trials on the role of prehabilitation programs in colorectal surgery. Surgery. 2024 Nov. Link: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39147666/>; Carli F, Charlebois P, Stein B, Feldman L, Zavorsky G, Kim DJ, Scott S, Mayo NE. Randomized clinical trial of prehabilitation in colorectal surgery. Br J Surg. 2010 Aug. Link: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20602503/>; Treanor C, Kyaw T, Donnelly M. An international review and meta-analysis of prehabilitation compared to usual care for cancer patients. J

Surviv. 2018 Feb. Nuoroda: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28900822/>; Bai Z, Koh C, Solomon M, Shahab R, Hirst N, Alexander K, Pereira LSM, Lage APD, Steffens D. Prehabilitation in Frail Patients Undergoing Cancer Surgery: A Systematic Review and Meta-analysis. Ann Surg Oncol. 2025 Oct. Nuoroda: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40464827/>; Loudovici-Krug D, André L, Blumensaat HP, Granger M, Stefani L, Kühnemund J, Lemhöfer C, Falandry C. Physical Prehabilitation for Older Patients with Cancer before Complex Medical-Surgical Interventions: An Umbrella Review. Aging Dis. 2024 Nov 4. Nuoroda: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39812545/>; Raichurkar P, Denehy L, Solomon M, Koh C, Pillinger N, Hogan S, McBride K, Carey S, Bartyn J, Hirst N, Steffens D; Prehabilitation Expert Collaborative. Research Priorities in Prehabilitation for Patients Undergoing Cancer Surgery: An International Delphi Study. Ann Surg Oncol. 2023 Nov. Nuoroda: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10562336/>; Degenhardt, H., Henze, AS., Häußner, J. et al. Prähabilitation – bessere Behandlungsergebnisse durch gezielte Operationsvorbereitung?. Arthroskopie 38, 333–340 (2025). Nuoroda: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00142-025-00786-y>; Fleurent-Grégoire, C., Burgess, N., Mclsaac, D., C. et al. Towards a common definition of surgical prehabilitation: a scoping review of randomised trials, British Journal of Anaesthesia, Volume 133, Issue 2, 2024. Nuoroda: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S000709122400182X>

5. Europos valstybių sveikatos turizmo strateginiai dokumentai ir praktikos: Kroatijos Respublikos sveikatos turizmo plėtros veiksmų planas; Ispanijos sveikatos turizmo dokumentai; Vengrijos sveikatos turizmo strategija; Slovėnijos turizmo strategija 2022–2028; Lenkijos dokumentas dėl kurortinių savivaldybių ir kurortinės apsaugos teritorijų plėtros; Italijos turizmo ministerijos finansuojamas medicininio turizmo portalas ItaliaCares. Nuorodos: Kroatija: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/150608_AP_%20Zdravstveni%20turizam.pdf; Ispanija: https://turismo.gob.es/es-ES/Servicios/Documents/turismo_salud_espana.pdf; Vengrija: <https://2010-2014.kormany.hu/download/b/8e/20000/Egeszseguturizmusstrategia.pdf>; Slovėnija: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DTUR/SLOVENIAN-TOURISM-STRATEGY-2022-2028.pdf>; Lenkija: <https://www.gov.pl/web/sport/stan-i-mozliwosci-rozwoju-gmin-uzdrowiskowych-i-obszarow-ochrony-uzdrowiskowe>; Italija (portalas, finansuojamas Turizmo ministerijos, skirtas medicininio turizmo populiarinimui): <https://www.italia.it/italia/cosa-fare/salute-terme-e-benessere/italcares>;

Cancer Surviv. 2018 Feb. Link: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28900822/>; Bai Z, Koh C, Solomon M, Shahab R, Hirst N, Alexander K, Pereira LSM, Lage APD, Steffens D. Prehabilitation in Frail Patients Undergoing Cancer Surgery: A Systematic Review and Meta-analysis. Ann Surg Oncol. 2025 Oct. Link: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40464827/>; Loudovici-Krug D, André L, Blumensaat HP, Granger M, Stefani L, Kühnemund J, Lemhöfer C, Falandry C. Physical Prehabilitation for Older Patients with Cancer before Complex Medical-Surgical Interventions: An Umbrella Review. Aging Dis. 2024 Nov 4. Link: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39812545/>; Raichurkar P, Denehy L, Solomon M, Koh C, Pillinger N, Hogan S, McBride K, Carey S, Bartyn J, Hirst N, Steffens D; Prehabilitation Expert Collaborative. Research Priorities in Prehabilitation for Patients Undergoing Cancer Surgery: An International Delphi Study. Ann Surg Oncol. 2023 Nov. Link: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10562336/>; Degenhardt, H., Henze, AS., Häußner, J. et al. Prähabilitation – bessere Behandlungsergebnisse durch gezielte Operationsvorbereitung?. Arthroskopie 38, 333–340 (2025). Link: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00142-025-00786-y>; Fleurent-Grégoire, C., Burgess, N., Mclsaac, D., C. et al. Towards a common definition of surgical prehabilitation: a scoping review of randomised trials, British Journal of Anaesthesia, Volume 133, Issue 2, 2024. Link: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S000709122400182X>

5. Strategic documents and practices of European countries in the field of health tourism: Action Plan for the Development of Health Tourism of the Republic of Croatia; Spanish health tourism documents; Hungary's health tourism strategy; Slovenian Tourism Strategy 2022–2028; Polish document on the development of resort municipalities and resort protection areas; ItaliaCares portal funded by the Italian Ministry of Tourism to promote medical tourism. Links: Croatia: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/150608_AP_%20Zdravstveni%20turizam.pdf; Spain: https://turismo.gob.es/es-ES/Servicios/Documents/turismo_salud_espana.pdf; Hungary: <https://2010-2014.kormany.hu/download/b/8e/20000/Egeszseguturizmusstrategia.pdf>; Slovenia: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DTUR/SLOVENIAN-TOURISM-STRATEGY-2022-2028.pdf>; Poland: <https://www.gov.pl/web/sport/stan-i-mozliwosci-rozwoju-gmin-uzdrowiskowych-i-obszarow-ochrony-uzdrowiskowe>; Italy (portal funded by the Ministry of Tourism, intended to promote medical tourism): <https://www.italia.it/italia/cosa-fare/salute-terme-e-benessere/italcares>;

6. PROJECT M GmbH. Leitfaden Gesundheitstourismus: Impulse für die Entwicklung und Vermarktung gesundheitstouristischer Angebote. Methodinis sveikatos turizmo vadovas, Vokietija. Nuoroda: https://www.projectm.de/sites/default/files/Leitfaden_Gesundheitstourismus.pdf

7. European Parliament, Directorate-General for Internal Policies. Health Tourism in the EU: A General Investigation. Study, 2017. Nuoroda: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/601985/IPOL_STU%282017%29601985_EN.pdf

8. European Spas Association. Europe's Health Turning Point. European Spas Association policy article / position statement. Nuoroda: <https://europeanspas.eu/europes-health-turning-point/>

9. Ministry of Sport and Tourism of the Republic of Poland. Stan i możliwości rozwoju gmin uzdrowiskowych i obszarów ochrony uzdrowiskowej. Valstybinis dokumentas dėl kurortinių savivaldybių ir kurortinės apsaugos teritorijų plėtros. Nuoroda: <https://www.gov.pl/web/sport/stan-i-mozliwosci-rozwoju-gmin-uzdrowiskowych-i-obszarow-ochrony-uzdrowiskowe>

10. Government of the Republic of Slovenia / Slovenian Tourist Board. Slovenian Tourism Strategy 2022-2028; taip pat oficiali Slovėnijos kurortų ir sveikatos centrų informacija. Nuorodos: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DTUR/SLOVENIAN-TOURISM-STRATEGY-2022-2028.pdf>; <https://www.slovenia.info/en/things-to-do/spas-and-health-resorts/health>

11. Republic of Croatia, Ministry of Health. Akcijski plan razvoja zdravstvenog turizma. Sveikatos turizmo plėtros veiksmų planas. Nuoroda: <https://zdravlje.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Programi%2C%20projekti%20i%20strategije//Akcijski%20plan%20razvoja%20zdravstvenog%20turizma.pdf>

12. Hungarian Tourism Agency. Turizmus 2.0 / Nacionalinė turizmo plėtros strategija. Nuoroda: <https://mtu.gov.hu/cikkek/strategia/>

13. Republic of Türkiye, Presidency of Strategy and Budget. Twelfth Development Plan 2024-2028; Official Gazette of the Republic of Türkiye, 2025; Health Türkiye national platform. Nuorodos: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2025/03/Twelfth-Development-Plan_2024-2028.pdf; <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/04/20250426-2.htm>; <https://www.healthturkiye.gov.tr/essential-information>

14. Lietuvos Respublikos Seimas. Lietuvos Respublikos kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymas. Minėta 1 išnašoje.

6. PROJECT M GmbH. Leitfaden Gesundheitstourismus: Impulse für die Entwicklung und Vermarktung gesundheitstouristischer Angebote. Methodological guide on health tourism, Germany. Link: https://www.projectm.de/sites/default/files/Leitfaden_Gesundheitstourismus.pdf

7. European Parliament, Directorate-General for Internal Policies. Health Tourism in the EU: A General Investigation. Study, 2017. Link: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/601985/IPOL_STU%282017%29601985_EN.pdf

8. European Spas Association. Europe's Health Turning Point. European Spas Association policy article / position statement. Link: <https://europeanspas.eu/europes-health-turning-point/>

9. Ministry of Sport and Tourism of the Republic of Poland. Stan i możliwości rozwoju gmin uzdrowiskowych i obszarów ochrony uzdrowiskowej. State document on the development of resort municipalities and resort protection areas. Link: <https://www.gov.pl/web/sport/stan-i-mozliwosci-rozwoju-gmin-uzdrowiskowych-i-obszarow-ochrony-uzdrowiskowe>

10. Government of the Republic of Slovenia / Slovenian Tourist Board. Slovenian Tourism Strategy 2022-2028; and official information on Slovenian spas and health resorts. Links: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DTUR/SLOVENIAN-TOURISM-STRATEGY-2022-2028.pdf>; <https://www.slovenia.info/en/things-to-do/spas-and-health-resorts/health>

11. Republic of Croatia, Ministry of Health. Akcijski plan razvoja zdravstvenog turizma. Action Plan for the Development of Health Tourism. Link: <https://zdravlje.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Programi%2C%20projekti%20i%20strategije//Akcijski%20plan%20razvoja%20zdravstvenog%20turizma.pdf>

12. Hungarian Tourism Agency. Turizmus 2.0 / National Tourism Development Strategy. Link: <https://mtu.gov.hu/cikkek/strategia/>

13. Republic of Türkiye, Presidency of Strategy and Budget. Twelfth Development Plan 2024-2028; Official Gazette of the Republic of Türkiye, 2025; Health Türkiye national platform. Links: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2025/03/Twelfth-Development-Plan_2024-2028.pdf; <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/04/20250426-2.htm>; <https://www.healthturkiye.gov.tr/essential-information>

14. Seimas of the Republic of Lithuania. Law of the Republic of Lithuania on the Sustainable Development of Resorts and Resort Areas. Cited above n. 1.

15. Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo. Teisės aktų registras / e-Seimas; taip pat Nacionalinio pažangos plano dokumentas. Nuorodos: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5?jfwid=-whxwii77y>; <https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/NPP%20planas.pdf>
16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programa. Programinis dokumentas dėl visuomenės sveikatos priežiūros, ligų ir traumų profilaktikos, visuomenės sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo. Nuoroda: <https://sam.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/pletros-programos/sveikatos-issaugojimo-ir-stiprinimo-pletros-programa/>
17. World Health Organization. Health literacy. Fact sheet. WHO. Nuoroda: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/health-literacy>
18. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programa; Lietuvos Respublikos Vyriausybės dokumentai dėl aktyvaus ir sveiko senėjimo; Sveikas senėjimas. SAM informaciniai šaltiniai. Nuorodos: <https://sam.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/pletros-programos/sveikatos-issaugojimo-ir-stiprinimo-pletros-programa>, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e3fabdf47f7311ecb2fe9975f8a9e52e/asr>; <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/sveikas-senejimas>
19. Europe's Health Turning Point. European Spas Association policy article / position statement on prevention, resilience, healthy ageing and natural therapeutic factors in European health policy. Minėta 8 išnašoje.
20. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. „Rakto skylutė“ – sveikesnei mitybai tinkamų maisto produktų ženklinimo sistema. SAM informacinis puslapis. Nuoroda: <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/mityba-ir-fizinis-aktyvumas-2/rakto-skylute/>
21. Republic of Türkiye. Health Türkiye. National platform for international health services and health tourism. Nuoroda: <https://www.healthturkiye.gov.tr/>

15. Government of the Republic of Lithuania. Resolution on the Approval of the 2021–2030 National Progress Plan. Register of Legal Acts / e-Seimas; and the National Progress Plan document. Links: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5?jfwid=-whxwii77y>; <https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/NPP%20planas.pdf>
16. Ministry of Health of the Republic of Lithuania. Development Program for the Preservation and Strengthening of Health. Program document on public health care, disease and injury prevention, preservation and strengthening of public health. Link: <https://sam.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/pletros-programos/sveikatos-issaugojimo-ir-stiprinimo-pletros-programa/>
17. World Health Organization. Health literacy. Fact sheet. WHO. Link: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/health-literacy>
18. Ministry of Health of the Republic of Lithuania. Development Program for the Preservation and Strengthening of Health; Government documents on active and healthy ageing; Healthy Ageing. Ministry of Health information sources. Links: <https://sam.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/pletros-programos/sveikatos-issaugojimo-ir-stiprinimo-pletros-programa>, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e3fabdf47f7311ecb2fe9975f8a9e52e/asr>; <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/sveikas-senejimas>
19. Europe's Health Turning Point. European Spas Association policy article / position statement on prevention, resilience, healthy ageing and natural therapeutic factors in European health policy. Cited above n. 8.
20. Ministry of Health of the Republic of Lithuania. The Keyhole symbol – labelling system for food products suitable for a healthier diet. Ministry of Health information page. Link: <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/mityba-ir-fizinis-aktyvumas-2/rakto-skylute/>
21. Republic of Türkiye. Health Türkiye. National platform for international health services and health tourism. Link: <https://www.healthturkiye.gov.tr/>

Daugiau sveiko gyvenimo metų

*More years of
healthy life*

